קס: גט פשוט פרק עשירי בבא בתרא

תקנו רבנן מקושר בו'. מספקא לן בזמן הזה כשכהן מגרש אשתו לגרש כי אם במקושר אך לפי שאין אנו בקיאין בו בטוב נכון יותר לעשותו פשוט שהוא קל יותר אי נמי לא תקינו רבנן כי אם באותו מקום וכ"ש היה אומר (ב) דתקינו רבנן מקושר לא שיהא חובה לעשותו כן אלא כדי שלא יפסידו נשותיהן התקינו לעשותו כן: **שלא** תחלוק בין גיטין לשטרות. שאם תפסלנה בעטרות אתי למיפסל אף בגיטין אי נמי אי לא עבדי שטרי חוב מקושר אתי שיימו (ו) לעשותו גם בגיטין אלא מתוך שהורגלו לעשותו מקושר יעשו בגיטין ולפירוש קמא אין להקשות משטרות שאנו פוסלין בעד כותי וגיטין מכשירין ולא גזרינן גיטין אטו שטרות דהתם היינו טעמא משום דאין עדי הגט חותמין זה אלא זה ומדכותי חתים בריש ס"מ מכר הוא אבל עדי שטר חותמין זה אלא זה: **רב** ירמיה בר אבא **אמר אחורי הכתב** כנגד הכתב מבחוץ. אי לא אמר אלא אחורי הכתב כנגד הכתב ולא אמר מבחוץ הוה אמינא כנגד הכתב היינו כלפי הכתב ואחורי הכתב היינו למעלה מן הכתב שאינו למטה כשאר חתימות ואי [הוי] אמר אחורי הכתב מבחוץ (ז) ה"א אפי' בין קשר לקשר קמ"ל כנגד הכתב ולא כנגד הקשר ואי הוה אמר מבחוץ כנגד הכתב הוה אמינא לגלדין: **לרב** חונא דאמר בין קשר לקשר קס"ד מגואי. ואע"ג דתנן מקושר עדיו מאחוריו איכא למימר דשפיר קרי אחוריו בין שיטה לשיטה לפי (ח) (שאין) העד אחורי השיטה שתחתיו: **ואם** איתא אין זמן ואין עדים בזה מיבעי ליה. ואע"ת לר' ירמיה נמי קשה דכיון שהיו (ט) אחוריו דרך אורך (י) השיטה והיה סבור בו שהוא פשוט היה לו לפסול נמי משום עדים שהיו מאחוריו דתנן גט פשוט שכתוב עדיו מאחוריו פסול וכ"ת לא ידע מתני' כלל דהא לא ידע שיעשו שטר מקושר (י) עד ששמעה לקמן אבל קודם לכן לא ואפי' פשוט שפסול כשעדיו מאחוריו לא היה יודע שהרי במתני' דפסלינן ליה היינו משום שלא יעשו מקושר ויהיה מוקדם וכיון שלא היה יודע כלום במקושר לא היה יודע כפשוט שפסול כשעדיו מאחוריו הא ליכא למימר הדא שאין סברא לומר שרבי לא היה בקי בשטר פשוט ועוד קשה דא"ל ר"ש בריה (כ) בין קשריו מוגלא מגא ליה רבי לא שאלה ר"ש מגא ליה ועוד אע"פ שלא היה יודע דפסול פשוט שעדיו מאחוריו משום דמקושר מיתני בהדי פשוט ואיכא למימר כמו שלא היה יודע מתני' במקושר לא היה יודע גם בפשוט מ"מ היה לו לידע מתני' דגיטין (דף פז:) דתנן התם העדים המתומים בראש הדף מן הצד מאחוריו נגט פשוט פסול וי"ל דהיה יודע רבי מתני' דפשוט ודמקושר (ל) ולא היה יודע דבמקושר שנה מוין שתים עד ששמעה מזוין וכאן היה סבור שלא היו כותבין בין הקשרים שום עיקר השטר לכך היה מתמה אין זמן בזה לא היה סבור שהיה כתוב בין הקשרים אבל לר' ירמיה נימא שהיה יודע שעדיו מאחוריו וכן יש להקשות ולתרץ לנתר דמשני מאחוריו לרב חונא אבל זה דאעדים לא קפיד כיון שדינם לחיות בין קשר לקשר שהרי היה יודע כטיב מקושר וי"ל דהכי קא פריך דאם איתא דאעדים נמי היה לו להקפיד שהם עיקר השטר ולא היה לבותבם אלא בפשיטות השטר ודוחק: **וכשיעור**

זה פשוט. כעין ספר: **וחתום.** משמע לרוב וחתום ומקושר: **והעד שנים.** כדאמר בעלמא (סוטה דף כ:) כל מקום שנאמר עד הרי כאן שנים עד שיפרוט לך הכתוב אחד כמו שפרט לך לא יקום עד אחד באים בדבר (דברים יט) מכלל דעד סתם הרי כאן שנים: **מתוך שנתרבה בקשריו.** שהתמיד בו הכתוב והעדים לעשות קישורין התמיד נמי ברבוי עדים: **זה פשוט שכמקושר.** (א) התופס שכתוב כעין שלנו: **מלוה וחוקים.** משמע שם (ב) מיני תלוקי דינין ביניהן: **עלה טובה קמ"ל.** דתמפרש ברש מזקת הנתים (לעיל כט.) דלכתיב [ירמיה לב] ונתתם בכלי חרס למען יעמדו וגו': **כפלוגתא דר"ע ורבנן.** בתמ' מכות להקיש אלשה לשנים כו': **אלא מקושר מדרבנן הוא.** דתמפרש טעמא לקמן: **ומגרשי נשייהו.** מתוך כעס שהגט פשוט נכתב מהרה וכשנמיתם מרגזם אינם יכולים להחזיר גרושותיהן דכתיב ואשה גרושה מאישה לא יקחו (ויקרא כא): **היכן עדים.** דמקושר חותמין: **רב הונא אמר בין קשר לקשר.** וקא (ג) סלקא דעתן דשתא מבפנים: **אחורי הכתב.** כנגד כל הכתב מבחוץ הכי ס"ל לרבי ירמיה בר אבא כדמוכח לקמן(ד) דלדידיה מחזיקין חתימת עדים כנגד כל (ד) סוף הכתב ולדידיה אינו צריך לכתוב צריר וקיים שמקום חתימת העדים מקיים כל הכתב כנגדו מבפנים: **ואמר רבי אין זמן כזה.** בתמיה: **ואם איתא.** דבין קשר לקשר חתמי עדים מגואי והרי הן מוכלעין בין קשריו כמו הזמן אמאי לא קפיד אלא חוזן אעדים נמי הוה ליה למיבעי אמאי אין עדים: **בין קשר לקשר מאחורי.** ונראין העדים בין מרילי הקשרין כדפרישית בתמני': **וגיחוש דלמא זייף וכתב מאי דבעי.** בסוף השטר שבמקושר שהרי חתימי סהדי בראש השטר בין הקשרים הואיל ואין העדים חתומים בסוף השטר: **ומשני דכתב בו.** בסוף השטר צריר וקיים דהיינו הוכחה של סוף השטר ואין יכול עוד להוסיף אחריו: **וגיחוש דלמא זייף וכתב.** אחר הוא צריר וקיים מאי דבעי וכתב צריר וקיים אחריהן בסוף מה שהוסיף: **תרי צריר וקיים לא כתבינן.** והרואה יודע שהוא זיוף: ופריך **דלמא זייף ומחיק: ומשני האמר ר' יוחנן תלויה מקויימת בשרה.** טעה הסופר והניח תלה תיבה או שתים בין שיטה לשיטה ואחר כן קיימה בסוף השטר כמו שאנו כותבין תיבה פלונית דביני תרי צריר וקיים:

מחק

וכתב מאי דבעי והדר כתב צריר וקיים הא אמר ר' יוחנן (ב)תלויה מקויימת בשרה

מחק

זה פשוט וחתום זה מקושר והעד שנים עדים שלשה הא כיצד שנים לפשוט שלשה למקושר ואיפוך אנא מתוך שנתרבה בקשריו נתרבה בעדיו רפרם אמר מהכא [1]ואקח את ספר המקנה את החתום המצוה והחקים ואת הגלוי ואקח את ספר המקנה זה פשוט את החתום זה מקושר ואת הגלוי זה פשוט שבמקושר המצוה והחקים אלו דברים שבין פשוט למקושר הא כיצד זה עדיו שנים וזה עדיו שלשה זה עדיו מתוכו וזה עדיו מאחוריו ואיפוך אנא מתוך שנתרבה בקשריו נתרבה בעדיו רמי בר יחזקאל אמר מהכא [2]על פי שנים עדים או על פי שלשה עדים יקום דבר אם תתקיים עדותן בשנים למה פרט לך בשלשה לומר לך שנים לפשוט שלשה למקושר ואיפוך אנא מתוך שנתרבה בקשריו נתרבה בעדיו והני להכי הוא דאתו כל חד וחד למילתיה הוא דאתא לכדתניא [3]שדות בכסף יקנו וכתוב בספר וחתום [4]עצה טובה קא משמע לן ואקח את ספר המקנה הכי הוה מעשה על פי שנים עדים או על פי שלשה עדים [5]להקיש שלשה לשנים בפלוגתא דרבי עקיבא ורבנן אלא מקושר מדרבנן וקראי אסמכתא בעלמא וטעמא מאי תקינו רבנן מקושר אתרא דכהני הוו והוו קפדי טובא ומגרשי נשייהו ועבדי רבנן תקנתא אדהכי והכי מיתבא דעתייהו התינח גיטין שטרות מאי איכא למימר כדי שלא תחלק בין גיטין לשטרות היכן עדים חותמין רב הונא אמר בין קשר לקשר ורב ירמיה בר אבא אמר אחורי הכתב וכנגד הכתב מבחוץ אמר ליה רמי בר חמא לרב חסדא לרב הונא דאמר בין קשר לקשר קא סלקא דעתין בין קשר לקשר מגואי והא [6]ההוא מקושר דקאתא לקמיה דרבי ואמר רבי אין זמן בזה אמר ליה רבי שמעון ברבי לרבי שמא בין קשריו מובלע פלייה וחזייה ואם איתא אין זמן בזה ואין עדים בזה מיבעי ליה אמר ליה מי סברת בין קשר לקשר מגואי לא בין קשר לקשר מאבראי וניחוש דלמא זייף וכתב מאי דבעי וחתימי סהדי דכתיב ביה שריר וקיים וניחוש דלמא כתב מאי דבעי והדר כתב שריר וקיים אהרינא [7]חד שריר וקיים כתבינן תרי שריר וקיים לא כתבינן וליחוש דלמא מחיק ליה לשריר וקיים

וכתב מאי דבעי והדר כתב שריר וקיים הא אמר ר' יוחנן [8]תלויה מקויימת בשרה

מחק

רפרם ואקח את ספר המקנה לאו משום דלהכי אתא אלא מעשה שהיה כך היה ולאו משום דילפינן מיניה כלום. כך אמר המורה ששמע מרבו שכך כתוב שמו (ג) כן דכתיב המצוה והחוקים מיכן סמכו חכמים לתיקון כל השטרות מן התורה. והאי דרמי בר יחזקאל דעל פי שנים עדים וגו' לאו להכי הוא דאתא אלא להקיש ג' עדים לשנים בפלוגתא דר' עקיבא ורבנן כל חד וחד כדאית ליה כדתנן במס' מכות בפרקא קמא על פי שנים עדים או שלשה וגו' אם מתקיימה העדות בשנים למה פרט לך הכתוב שלשה אלא להקיש כ' לג' מה ג' מזימין את השנים אף שנים מזימין את השלשה זר' עקיבא אמר לא בא השלישי להקל עליו אלא להחמיר וכו' אלא גט מקושר מדרבנן הוא דתקינו הכי והא דקא פסיק ליה מהתם בספר והעד עדים קרא לאו להכי אתא אלא כדאמרן לעצה טובה אלא דסמך וראיה בעלמא אשכחו למילתייהו: ומאי טעמא תקנו רבנן גט מקושר. אתרא דכהני הוי דקפדי. דהוו כעסנים ומגרשין נשיהן מתמת כעס ושוב היתה אסורה לחזור לו דכתיב גרושה לא יקחו ולהכי תקנו רבנן מקושר דאדהכי והכי שכותבין אותו כן ומסתיגים דקושרים ומקפלין אותו וחוזרין ואותו וחוזרין ועושכן כעסם

(א) תוס' ד"ה תפוס וקשור כיון ועדיו כל"ל וכ"כ לקמן בד"ה חתים. (ב) נלמוד לדרך תקון בכאן קנת ינ"ש

עין משפט נר מצוה

א א טוש"ע ח"מ סי' מד סעיף ט:
ב ב מיי' פכ"ז מאל' מלוה ולוה הל' ח ועיין נמ"מ סמג עשין לד טוש"ע שם ס"יב:

תורה אור השלם

1 וְאֶקַּח אֵת סֵפֶר הַמִּקְנָה אֵת הַחָתוּם הַמִּצְוָה וְהַחֻקִּים וְאֵת הַגָּלוּי:
ירמיהו לב יא
2 לֹא יָקוּם עֵד אֶחָד בְּאִישׁ לְכָל עָוֹן וְלְכָל חֵטְא בְּכָל חֵטְא אֲשֶׁר יֶחֱטָא עַל פִּי שְׁנֵי עֵדִים אוֹ עַל פִּי שְׁלֹשָׁה עֵדִים יָקוּם דָּבָר:
דברים יט טו
3 שָׂדוֹת בְּכֶסֶף יִקָּנוּ וְכָתוּב בַּסֵּפֶר וְחָתוֹם וְהָעֵד עֵדִים בְּאֶרֶץ בִּנְיָמִן וּבְסִבִּיבוֹת יְרוּשָׁלִָם וּבְעָרֵי יְהוּדָה וּבְעָרֵי הָהָר וּבְעָרֵי הַשְּׁפֵלָה וּבְעָרֵי הַנֶּגֶב כִּי אָשִׁיב אֶת שְׁבוּתָם נְאֻם יְיָ:
ירמיהו לב מד

מוסף רש"י

עצה טובה קא משמע לן. שיהא שטרי גידי מיכן לגלוס ולא חקק לגדים כשיעורלו עליו (לעיל כח:).

רבינו גרשום

זהו פשוט שכתוב פשוט בספר: וחתום זה מקושר. כלומר שעדיו וחתומו חפור וקשור (ה) ביני: והעד שנים. כדכתיב לא יקום עד אחד באיש כמשמע שנאמר עד איני יודע שהוא אחד ומה ת"ל אחד ללמדך כל מקום שנאמר עד הרי כאן שנים עד שיפרוט לך הכתוב אחד ה"נ האי והעד שנים הן הואיל דלא כתב אחד: עדים שלשה. דמדקאמר והעד שנים מכלל דעדים שלשה הן: איפוך אנא. ראינא ג' לפשוט וב' למקושר. ומשני לא פי' דמתוך שנתרבה מן הפשוט בקשריו כדקאמרי' נתרבה נמי בעדים דליהוי משונה מן הפשוט: דרפרם אמר מהכא. דפשוט ומקושר מן התורה דכתיב ואקח את ספר המקנה וגו' ספר זה פשוט כמו ספר: חתום זה מקושר. שקשור וחתום ותפור בינו ועדיו: גלוי זה פשוט שבמקושר שאר כתיבת כל השטר הוי פשוט וגלוי מדקאמר מצוה מכלל דאיכא בהאי דליתא בהאי: רמי בר יחזקאל אמר מהכא. איכא למשמע דאיכא שני מיני גט: ע"פ שנים עדים או שלשה עדים עיין לקמן. וצריך למקושר ג' עדים ולפשוט ב'. ומקשינן לר' חנינא ולרפרם ולרמי בר יחזקאל וכי כל הני קראי דמוקמת לגט פשוט ולמקושר להכי הוא דאתא: עצה טובה קס"ל. ירמיה הוא דאזהר להו לישראל בשתקנו שדות צריך לכם לכתוב שטרות ולחתמם עדים ויהא שמור בידכם לפי כשתלבו בגלות שמא ידרגו העדים או יוליכום בשם למקום רחוק ולא ימצאו העדים לפניך צוה להם לכתוב שטרות ולשומרו שלא יכפרו בהם המוכרין. והא נמי דאמר

מסורת הש"ס

(א) (לעיל כח: ע"ש ומ"ש). (ב) מנחות ה: סנהדרין ט.. (ג) (לקמן קסד:). (ד) (לף קסא.). (ה) רש"ל בשטר.

הגהות הב"ח

(א) רש"ש ד"ה זה פשוט שבמקושר הטופס: (ב) ד"ה מלוה וכו' שם שני מלוקי דינין: (ג) ד"ה רב הונא וכו' מלקא דעתיה דשמא: (ד) ד"ה אחורי הכתב וכו' כנגד כל הכתב עד סוף השטר ולדידיה אינו צריך: (ה) תוס' ד"ה תקנו וכו' ור"ח היה אומר דמאי דתקינו רבנן מקושר לא שיהיה מוכה: (ו) ד"ה אלא וכו' שיימו מלעשותו מקושר גם בגיטין אבל מתוך שהורגלו לעשות מקושר יעבו גם בגיטין וכו' כמד כותי ובגיטין: (ז) ד"ה רב ירמיה וכו' ה"א אחורי בין קשר לקשר. נ"ב ופליג אלרב הונא דאמר בין קשר לקשר דיקא אלא כגל ענין: (ח) ד"ה לרב הונא וכו' לפי שהעד אחורי השיטה כנ"ל והיכם שאין נמתוק: (ט) ד"ה ואם איתא וכו' דכיון שהיו העדים אחורי דרך אורך השיטה: (י) בא"ד עד שמעה. נ"ב פירוש מזוגין כלומתן דף קמד ע"ב: (כ) בא"ד ר' שמעון בריה שמא בין קשריו: (ל) בא"ד דפשוט ומקושר אלא שלא היה יודע: (מ) בא"ד לנתר דמתני' מאבראי לרב הונא אלא זה קשה דאחר פירכא מהא דאמרינן וכו' ל"ל דהכי דאי דאיתא. נ"ב פי' שרבי היה יודע ממקושר אלא שהיא סיבר דרפס הפשר שנו הסוקף הוא מקושר והטופס הוא לאנה כסוף הפשר כפשוט שבמקושר והיה אחורי מקושר לקחיה דרבי היה פשוט ופוסל מקושר ולכך אמר אחור לין זמן כזה כי לא שלה על דעתי שהזמן כתוב בסוף הפשר כתוך הטופס שהרי הזמן הוא בכלל הסוקף וכן [ובדרך לפרש למתי דפסלינן דעתיה לרב הונא] דאחר בין קשר לקשר מגואי דלפי סברת רבי אלינא דרב הונא דגם העדים נרשמין לחיות בראש הפשר שבמקושר בין קשר לקשר שפיר קאמר [והוה ליה למיבעי נמי אמאי אין עדים שהרי שניהם נרשמים לחיות בראש הפשר שבמקושר לפי סברת רבי אלינא דרב הונא].

רבינו גרשום (המשך)

ורבשלו הגט קודם שיגתן לה: שאר שטרות דליכא למיסר בהן הכי אמאי עבדי להו מקושרין. ומשני שלא תחלוק בין גיטין לשטרות שיהיו שוין בכל מעשיהן הואיל וכולהו איקרו גט כראמרינן לעיל: והיכן עדים חותמין. במקושר: רב הונא אמר בין קשר לקשר. קסבר באותו חלק שכפנים שהנינה בין שיטה לשיטה ואותן ג' עדים באותן ג' שיטות של חלק וסבר כר' חנינא בן גמליאל דמתני' ואחר כך הזיז מקפלין ותופרין הקישורין שבהן הוכן והתחתמה: ואמר רבי אין זמן בזה. לפי שהיה מקיפל ותפור הזמן בתוך הקישורין ולא היה רואהו וקרע רבי את התפירות וחזייה: ואם איתא. דעדים חתומין בין קשר לקשר ואינן נראין מאי האי דקאמר רבי אין זמן בזה: אין זמן דעדים מיבעי ליה. דהא לא חזי עדים טפי מן הזמן: אלא בין קשר לקשר במקום חלק מאבראי. כי האי גוונא שיטה אחת היה כותב ומניח אחת חלק וכנגד אותו חלק מבחוץ היה חותם ראובן בן יעקב וכותב שיטה שלישית ומניח רביעית חלק ובאותו חלק מבחוץ כנגדו חותם שמעון בן עמרם ובחלק של שיטה ששית חותם חצרון בן שאלתיאל ומשום הכי כשהיה מקופל ותפור היה נראה חצרון ומש"ה. אמר רבי אין זמן בזה ולא אמר אין עדים משום דחזי חד מינייהו אלא הוה מפשפש בתר אחריני: והואיל דאמרת דעדים בין קשרים חתומים ליחוש דלמא כתב המלוה בסוף כתיבת השטר דבתר הכי הוסיף והלוה אותו עוד ומוייף וחתמי סהדי בין הני עדים ומסתברא דעל כל כמה דכתוב בשטר חתימי וטריף שלא בדין. ומשני דכתב ביה שריר וקיים מקמי דחתימי סהדי: וליחוש כו' והרי כתיב שריר וקיים אחריני. ומשני חד שריר כו'. ולישהוש דלמא כו' יוחנן תלויה מקויימת כשרה כגון תיבה או שנים שהשמיט הסופר ותלאה וכתבה בין השיטות במקום שהשמיט

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com